

**DE RAPHANIA
DISSERTATIO
INAUGURALIS
QUAM CONSENSU
ET AUCTORITATE...**

Domenico Finotti, Camillo
Platner

M.C

D E
RAPHANIA

Dissertatio Inauguralis

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE PERILLUSTRIS
DIRECTORIS, AC PRAESIDIS FACULTATIS MEDICAE
SPECTABILIS DOMINI DEGANI NEC NON CLARISSIMORUM
D. D. PROFESSORUM PRO DOCTORIS MEDICINAE LAUREA
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE CONSEQUENDIS IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA
UNIVERSITATE TICINENSI

AUSPICE

D.^{RE} CAMILLO PLATNER

MEDIC. LEGAL. ET POLIT. MED. PROF. ORD.

CUM ADNEXIS THESISIBUS DEFENDENDIS

Mense Junii MDCCCXL.

PUBLICÆ DISQUISITIONI OFFEREBAT

Finotti Dominicus

TIROLENSIS.

TICINI REGII

EX TYPIS FUSI ET SOCIJ.

Finotti

**OPTIMIS PARENTIBUS
AMORIS OBSEQUII AC GRATI ANIMI
CAUSA
HOC TENUE MEDICINAE CONAMEN
DEVOTISSIME
SACRAT.**

Humillimus et Devinctissimus
AUCTOR.

PROOEMIUM.

Statuere causas morbi ita exitialis uti est Raphania, decursum describere, eam discriminari ab aliis adfectionibus nervosis, quibus et ipsa demandatur, curam determinare, vel saltem mala per quantum fieri potest compescere, argumentum efformat pro concinnanda mea dissertatione inaugurali. Ast jam satis video opus esse difficile, quod vires meas infirmas longe praestat; et eo magis quia perpauci sunt auctores, qui de hac disseruerunt aegritudine, et inter se discrepantes: tamen quamvis videam ingenium meum impar esse huic officio, omnem fidem pono in lectoris indulgentia.

EXORDIUM.

Sub nomine *Raphaniae* vel *convulsionis cerealis*, illa aegritudo venit, quae fere semper originem suam depromit a prava cerealium qualitate, et presertim a *clavo secalino* alimentis mixto. Haec adfectio a clarissimo *Frank* definitur, morbus convulsivus cum formicatione sub cute, cum articulorum contractione spastica, agitatione membrorum convulsiva, et cum dolore vehementissimo, nunc periodico, nunc anomalo. *Galenus* quoque mentionem facit de hac aegritudine, atque ipse *Theophrastus* multas refert de hoc morbo historias; haec adfectio a *Sauvages* adpellatur *eclampsia typhoides*.

Hic morbus etiamsi, uti dixi, quoque *Galeno* innotuisset, nihilotamen prima vice accurate observatus fuit a *Schwenkfeld* vertente anno 1558 in regionibus montuosis *Silesiae*. Postea annis 1771, et 1772 epidemico more grassatus est *Saxoniam*, et eum descriperunt *Lentin*, *Taube*, *Stark*, *Wichmann*; in hoc seculo quoque, videlicet anno 1831, et 1832, eum observavit *Wagner* in *Borussia*. Ast non tantum in *Germania*, quoque vero in *Helvetia*, nec non in *Gallia* visa fuit *Raphania* et praesertim in *Solonia*.

HYPOTYPOSIS.

Raphania modo acuta et febrilis est, modo chronica et apyretica; quaedam prodroma in acuta occurrere solent, atque morbus sequenti modo evolvitur: adfectio, uti ait *Scrine*, qui egregio calamo de hac aegritudine pertractavit, incipit a quadam sensatione molesta in pedibus, nec non a sensu formicationis sub cute; paulo post ventriculus vexatur doloribus vehementibus, una cum nausea, anorexia, ructibus, vomitu, sub quo interdum evacuatur bilis degenerata; digiti manuum ita vehementer contrahuntur, ut vix et ne vix quidem distendi

possint ab homine robustissimo, atque artus luxari videntur. Aegri ejulant, atque conquerruntur de sensu ardoris, uti adesset ignis in pedibus et manibus: postquam dolores immixti sunt, supervenit sensus ponderis ad caput, cui dein adsociantur vertigines, atque oculi densa obruuntur nebula; nonnulli visum amittunt, vel diplopia corripiuntur; memoria valde labefactata est, vel aegri omnino illa destituuntur, supervenit stupor artuum, et tremor, atque dum incedunt vacillant, tamquam si vino obruti essent; nonnulli maniacy fiunt, alii melancholia corripiuntur, vel in somnum profundum et comatosum incidunt.

Accedit dein frigus vehemens, sitis flagrans, lingua pallida fit, pulsus celeres, spastici, intermittentes, respiratio anhelosa, clonici prodeunt spasmi, mox in tonicos abeundi; os spuma sanguinea, flavescenti, aut viridescenti, tegitur: quandoque convulsiones ita vehementes sunt ut sub istis lingua demordatur; adsociantur oculorum rotatio, et cardiopalmus. In epidemia descripta a *Scrine* illi qui epilepsia corripiebantur, pro maxima parte moriebantur; dein adspectus fit horridus cum strabismo, pupilla contracta, cutis est arida, sudores fluunt frigidi; superveniunt trismus, meteo-

rismus, in cute adparent peticulae, ecchymoses, furunculi, anthraces; in extremis partibus, uti in digitis manuum, et pedum gangraena frequenter subsequitur: vires insigniter labuntur, sensus interni, ac externi deficiunt, deliquia demum contingunt, ipsaque mors.

Ad symptomata raphaniae chronicae sive afebrilis pertinent: frigus, sitis, horripilationes in abdomine, et artubus praesertim inferioribus, somnus inquietus insomniis turbatus; soda, ructus, nausea, vomitus acidus, vel rancidus, dolores ad epigastrium, inquietudo, cephalaea obtusa, virium delassatio, maxima, praesertim in partibus inferioribus, dolores in cute alternantes cum sensu fornicationis; spasmi musculorum sub variis insultibus convulsivis recurrentes, distorsiones artuum.

Formicatio deinde adaugetur et saepe atroces oriuntur dolores, pupilla contracta fit, vox debilis, urinae decolores et aquae: observantur deinde balbuties, epistaxis, vel sputa sanguinea; alvi obstipatio, atque de molestiori cephalaea, nausea, frigore dorsali conqueruntur aegri: appetitus interdum augetur, frequenter tamen imminuitur, non tantum vomitus habetur nauseosus, sed et etiam verminosus occurrit: spasmi clonici in tonicis abeunt, in trisimum et tetanum.

Post duas aut quatuor horas vel post nycthemerum, terminat insultus ut plurimum profuso sudore, atque infirmus valde declassatus remanet, ac magnam refert insensibilitatem. Insultus redire solet bis vel ter in die, ac sub crebrioribus invasionibus facies collapsa evadit, vires de die in die imminuuntur, cutis frigescit, paralyces succedunt partiales, alvus fit diarrhoica, digiti gangraena corripuntur, atque demum, conscientia semper superstite, sequitur mors.

Praeter haec phaenomena ab usu secalis cornuti, et aliud habetur teterrimum malum, quod una simul decurrit cum raphania et symptomata ejusdem constituit, videlicet *gangraena sicca*, de qua nonnihil breviter dicere opportunum censeo, quia in stricto nexu causali est cum raphania. De hac adfectione pulcherrimam nobis tradidit descriptionem *Lange* qui eam observavit in *Helvetia*, et praesertim in *Pago Tigurino*, *Lucernae*, *Bernae*. Haec aegritudo incipit cum insigni lassitudine absque tamen ulla febris: frigus statim extremitates corripit, quae fiunt pallidae, tamquam si per longum temporis spatium submersae fuissent in aqua frigida. Membra torpida carent sensibilitate, et motibus inepta sunt, nec non

doloribus dirissimis excruciantur; hi dolores paullatim extenduntur ad brachia, ad crura, ad coxas, quousque pars sicca nigra, sphaceloque correpta a parte sana sejungitur: et quandoque ad illum vehementiae gradum morbus visus est pervenire (uti in Solonia), ut omnes extremitates tam inferiores quam superiores sejungerentur a trunco, et tamen aeger adhuc vitam duceret per nonnullas hebdomadas, etenim nunquam haemorrhagia supervenit. *Dodart* relate ad hanc adfectionem varias instituit investigationes in *Montargis*; etenim Academia scientiarum Parisiensis hoc munus ei commisit ut eam examinaret; ideoque observavit quod pauperes tantummodo hoc diro morbo corripiebantur, et secale cornutum citissime ac tutius hosce effectus inducebat quando recens erat.

Juxta observationes a *Salerne* institutas homines a secale cornuto venenati physionomiam referunt stupidam, hebetem; cutis pleurumque colorem flavum habet, potissimum in facie; abdomen tumidum est, durum, tensum, aegri macilenti fiunt, ejectiones tamen normales habent, atque regulariter mingunt: attamen ad tres vel quatuor hebdomadas antequam vitae finem tangant corripiuntur a diarrhaea, et doloribus atrocissimis abdominalibus.

LAESIONES ANATOMICAE.

In hominibus raphania peremptis, observatur in primis nisus peculiaris in resolutionem, etenim citissime putrescunt, atque inveniuntur eadem ferme mutationes, quas offerunt cadavera aegrotantium putrida febre peremptorum; animadvertuntur haud dubia signa phlogoseos praegressae in tubo gastro-enterico, et hoc quoque in homine vivo ostendunt gastralgia, enteralgia, abdominis tumor; multas tamen raphania varietates exhibere potest pro uti sporadice, vel epidemice decurrat. Forsan et aliae anatomicae laesiones repertae fuissent, si medici in quavis epidemia cadavera secavissent.

AETIOLOGIA.

Relate ad causas tam praedisponentes, quam occasionales omnes auctores conveniunt peculiarem ad hanc aegritudinem dispositionem prorsus ignorari, praeter eam quae ex continuo causarum nocentium influxu provenire solet; de causa vero occasionali multum disputatum

fuit. Generatim tamen omnes practici conveniunt quod reponi praesertim debeat in prava ciborum conditione, ob annonae caritatem, ob humiditatem farinae, vel ob malas ejusdem qualitates, speciatim si cum raphano raphanistro, secale cornuto, lolio temulento, aut lathyride sativa mixta fuerit, ob cerealium immaturitatem, ob imperfectam panis coctionem. Et reapse haec aegritudo frequentius observata fuit in aestatibus humidis, in quibus secale illam alterationem patitur quae variis insignitur nominibus, uti sunt *calcar*, *clavus secalinus*, *secale luxurians*, *secale mater*. *secale cornutum* italis *sperone*: hic est peculiaris cerealium morbus, cujus natura nondum bene agnoscitur: juxta *De Candolle* esset species fungi ab ipso nuncupata *sclerote ergot*, *sclerotium clavus*; uti recentissime observarunt annis 1831, et 1832 *Wagner* in *Borussia*, nec non *Lange* in *Helvetia*, etc.

NOSOGENIA.

Proxima raphaniae causa, uti est de aliis plerumque spasmodicis, quibus et ipsa raphania demandanda est, densa obruitur caligine. Unicuique patet hunc morbum ostendere non paucam similitudinem cum febre putrida, aut cum febre typhoso-pituitosa, quare non immerito a clarissimo *Sauvages* vocatus fuit *Eclampsia Typhoides*. Si vero attentionem nostram convertimus ad illam peculiarem sensationem formicationis sub cuti, videretur quod ejusdem conditio pathologica sit quaedam congestio, aut inflammatio in nevrilemate vel meningibus, sed haec omnia tantum auctorum conjecturae sunt, etenim uti jam dixi, nihil certi habemus.

EXITUS.

Haec aegritudo in quamplurimos abire potest exitus, prouti acutum vel chronicum tenet decursum; in regionibus montuosis Alemanniae plerumque ad integros menses protrahitur, sed non minori stipatur periculo ac illa

quae in Gallia occurrit. Indoles peculiaris morbi, et circumstantiae quibus ingeneratur raro sinunt ut in sanitatem abeat, et reapse pro maxima parte aegrotantes pereunt vel ob vim morbi ipsius, vel ob nonnulla posthuma, uti essent Epilepsia, Tetanus, Tabes, Paralyse, Diarrhoeae colliquativae. Ubi vero in sanitatem transeat, reconvalescencia diutina esse solet; tamquam boni ominis signa sunt furunculi, exanthemata, vomitus, diarrhoea, vermium evacuatio.

PROGNOSIS.

Raphania, uti ex allatis jam satis abunde patet, morbum sistit valde periculosum, et frequenter lethalem, et eo magis si epidemice decurrit, inducta praesertim a prava ciborum qualitate, uti essent vegetabilia inquinata a mixtione secalis cornuti, raphani raphanistri, lolii temulenti etc., quia tunc causa excitans per aliquod tempus influxum suum exercet in animali oeconomia, talique ratione singillatim agit, et mala irreparabilia subdole struit; quare hisce omnibus bene pensitatis cautissimus esse debet medicus in statuenda prognosi hu-

jusce morbi, atque praesagium non tantum reservatum, verum etiam anceps esse debet; quia etiamsi felici omine salus contingat, tamen perfecta valetudo rarissime obtinetur, ac frequentissime remanent nonnulla posthuma, uti essent Epilepsia, Convulsiones, et Paralyse, vel Pareses variae, quae raro postea, etiam sub apta medendi methodo, debellari possunt.

THERAPIA.

In cura raphaniae, uti demonstravit experientia clarissimorum virorum, prima indicatio est evacuare tubum cibarium suppeditando statim ab exordio purgantia, vel (quae melius ducunt) emetica; inter emetica majorem sibi laudem promeruerunt ipecacuanha, et tartarus stibiatus majori dosi porrecta, et potissimum pulvis emetico-compositus ex granis viginti ipecacuanhae, et uno tartari emetici.

Praemissis emeticis, si adhuc eminent graviora symptomata, necessarium evadit confugere ad purgantia, et ex istis a nonnullis laudantur blanda et mitiora, ex eo quod in hac affectione habentur signa congestionis vel inflammationis in tubo gastro-enterico; alii e

contra commendant fortiora, quia ajunt collectum esse in intestinis mucum tenacem magna in copia, et paucam esse sensibilitatem ventriculi et intestinorum, et in hunc scopum collimant, juxta illorum opinionem, tartarus stibiatus, rheum electum, infusum sennae orientalis, calomel solum, vel aliis purgantibus nuptum, atque ad doses majores. In eumdem finem concurrunt quoque clysmata emollientia, simulque purgantia, nec non potus antiphlogistici, et aciduli.

Venae sectiones generatim morbum non sanant, nihilo tamen quandoque oportet ad istas confugere, videlicet quando morbus se prodit cum pulsubus fortibus, quando viget cephalaea gravior, non ad morbum tollendum, sed potius ad symptomata magis ominosa compescenda. Ast in phlebotomia admodum caute procedendum est, et quando indicatio dubia adparet, atque habentur nonnulla phaenomena vel in cerebro, vel abdomine, aut medulla spinali, tunc ad oucurbitulas incisas vel aptius ad hyrudinum adplicationem devenire oportet.

Quum vero fere in integro morbi decursu perspiratio cutanea suppressa esse soleat, diaphoretica etiam suppeditantur; ita huic scopo collimant nonnulla infusa peracta ex foliis ti-

liae europeae, ex floribus verbasci, sambuci, quibus magno cum emolumento addi possunt roob sambuci vel acetas ammonii: sunt quoque nonnulli qui valde commendant camphoram praesertim in aceto solutam, a qua vero nos abstinendum suademus donec verae debilitatis signa non adparuerint. Hoc sub intuitu a *Wagner* summopere commendatur mixtura composita ex grano dimidio opii purissimi, atque ex decem granis sulphatis potassae omni tertia hora suppeditanda; hic auctor enim observavit sub ejus usu copiosam diaphoresim cieri, atque tali modo aegri intra breve temporis spatium ad convalescentiam redacti erant.

Quum vero vires vitales labuntur, ab omnibus commendantur illa pharmaca, quae aliqua virtute aromatica et stimulantia pollent; ita proponuntur radices aristolochiae, et serpentariae, calamus aromaticus, valeriana, castoreum, liquor anodynus mineralis Hoffmanni, et ipsa camphora ab aliquibus laudatur.

A nonnullis analogia hujusce morbi cum gangraena senili spectata moschus exhibetur, a quo tamen clarissimus Professor *Raggi* refert se vix nunquam aliquod obtinuisse emolumentum. Externe vero proficiunt frictiones cum alchoole camphorato ad partes adfectas, vel etiam se-

eus decursum spinae dorsalis: quod si torpor emineat, et praesertim frigus in extremitatibus, tunc usurpari possunt frictiones cum panno ex lana confecto, vel fomentationes aromatico-calidae. Ubi vero adsint spasmi et convulsiones cum paralysibus alternantes, tunc balnea calida, vel sicca, et ipsa electricitas in usum trahi debent. *Wagner* aliquando perutilem invenit, et necessariam curam roborantem, quando symptomata imminuuntur, et insignis virium prostratio subintrat.

Denique contra gangraenam praestant solutiones alluminis, decoctum corticis peruviani, vel etiam pulvis adspargendo partes gangraena correptas, martialia, camphora, et caetera quae in curatione gangraenae celebrantur. Externe ab aliquibus laudantur, atque adhibentur revellentia, uti essent vesicantia, synapismata, balnea calida, frictiones super ocolumnam vertebralem vel partes spasmo correptas. Sed re quidem vera quemnam exitum optimum expectare possumus ab adplicatione substantiarum irritantium, aromaticarum, aut revellentium in partibus gangraena minitatis, nisi antea restituantur in statu normali functiones tubi gastroenterici? ante omnia igitur ad purgantia et emetica devenire oportet.

En quae pauca de raphania collegi a variis auctoribus, qui de hoc tractarunt morbo. Quamvis haec omnia nimis infirma sint ad perfectam raphaniae monographiam extruendam, tamen omni corde exopto ut mihi a benevolo lectore per hasce qualescumque pagellas venia non denegetur.

FINIS.

THESES DEFENDENDÆ.

I.

Opium quandoque in phlogosibus bene conducere.

II.

Sanguinem aliosque humores primitus morbo corripere posse.

III.

Hypocleptim serosam in phlogosi membranarum serosarum, non exitum sed morbi symptoma.

IV.

Usum Nicotianae Tabaci in subjectis asphyxia correptis damnandum.

V.

Helmintiasim non dari in infantibus solo
lacte nutritis.

VI.

Sthetoscopia mediata majoris esse mo-
menti , quam immediata.

VII.

Studiosum plus vivere , minusque vivere.